MALOHONTský hlásnik

Miestna akčná skupina MALOHONT

6. číslo • 3. ročník • december 2015 • www.malohont.sk

Informačné noviny Miestnej akčnej skupiny MALOHONT

Poznáme 12 NAJ regiónu Malohont

O tom, ktoré zaujímavosti z regiónu Malohont patria medzi 12 NAJ, rozhodlo 1 500 hlasov odovzdaných v hlasovaní, ktoré prebiehalo na web stránke www.regionmalohont.sk v mesiacoch jún - august 2015.

Medzi 12 NAJ regiónu Malohont sa vďaka hlasujúcim dostali tieto zaujímavosti a atrakcie:

Včelí kRaj Kokava nad Rimavicou
NAJvyužívanejšia vzdelávacia včelnica

Klenovský Vepor
NAJvyšší vrch - 1 338 m n.m.

Mlyn Veľké Teriakovce
NAJdlhšie fungujúci mlyn

Výber 12 NAJ regiónu Malohont realizoval Mikroregión Rimava a Rimavica s cieľom propagovať prírodné zaujímavosti, kultúrne dedičstvo i turistické atrakcie málo objaveného, ale malebného regiónu Malohont. Išlo o pokračovanie marketingových aktivít v cestovnom ruchu, ktorých hlavnými výstupmi sú turistický portál www.regionmalohont.sk a propagačné materiály ako sprievodca regiónom, mapa regiónu, letáky o náučných chodníkoch a pohľadnice vybraných zariadení cestovného ruchu.

Výberom 12 NAJ zaujímavostí a atrakcií regiónu Malohont táto aktivita nekončí. Svoje miesto si nájdu v ďalších pripravovaných propagačných materiáloch o regióne i v osobitných materiáloch venovaných výhradne im.

(pokračovanie na str. 3)

NEPREHLIADNITE:

Sledujte Facebook stránku MAS MALOHONT
www.facebook.com/malohont
a vyhrajte knihu **Zažili sme vojnu.** Viac o knihe sa dočítate na ďalšej strane.

Pár slov na úvod

Vážení čitatelia,
po roku a pol príprav, ktorých súčasťou boli aj verejné stretnutia, dotazníkový prieskum, stretnutia pracovnej skupiny a podporné informačné aktivity, je stratégia miestneho rozvoja MAS MALOHONT na roky 2016 - 2023 spracovaná. Symbolicky sa tým končí predchádzajúce 7-ročné obdobie, v ktorom sme podporili desiatky projektov, zrealizovali viacero podujatí a prispeli k budovaniu dobrého mena regiónu Malohont. Kým sa začne nové obdobie, čaká nás pravdepodobne „voľnejší" rok, v ktorom prostredníctvom grantového programu plánujeme podporiť ďalšie nápady aktívnych občanov. Okrem toho máme v pláne zrealizovať niekoľko finančne nenáročných, ale zaujímavých aktivít, o ktorých vás budeme informovať aj na stránkach týchto novín. A ak nám bude šťastie priať, tak sa v priebehu roka dozvieme, či nám bude aj v nasledujúcich 7 rokoch umožnené podporovať projekty obcí, podnikateľov a občianskych organizácií. Nepredbiehajme však, aspoň na chvíľu všetci spomaľme a užime si pokojné vianočné sviatky v kruhu svojich najbližších.
Tím Miestnej akčnej skupiny MALOHONT

Nájdete vo vnútri:

Príloha venovaná regionálnemu značeniu miestnych produktov GEMER-MALOHONT.

regionálny produkt® GEMER-MALOHONT

Krátke novinky:

Skupina 10 študentov z rôznych kútov sveta navštívila koncom júla 2015 päť miestnych akčných skupín na Slovensku vrátane našej MAS MALOHONT, kde absolvovali stretnutie so zástupcami MAS a ukážky vybraných projektov. Cieľom exkurzie študentov z USA, Mexika, Nikaraguy, Japonska, Talianska, Libanonu, Bangladéšu a Slovenska bolo získanie podkladov pre vypracovanie prípadovej štúdie v rámci medzinárodného štúdia zameraného na rozvoj vidieka na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre.

Kroky viac ako stovky turistov z regiónu Malohont i jeho okolia smerovali v sobotu 22. augusta 2015 k rozhľadni na Laze Slopovo, ktorá bola v tento deň oficiálne otvorená. Výbornú atmosféru spestrili heligonkári FS Vepor z Klenovca i piloti paraglidingu a rogál. Rozhľadňa sa nachádza na rozhraní obcí Klenovec a Kokava nad Rimavicou v nadmorskej výške 851 m. Zatiaľ, čo Kokavčania nazývajú túto lokalitu Slopovo, medzi Klenovčanmi sa zaužíval názov Laz.

Do fotografickej súťaže Malohont mojimi očami, ktorú vyhlásila Miestna akčná skupina MALOHONT v auguste 2015, bolo doručených 124 fotografií od 24 autorov, pričom najviac fotografií bolo prijatých v kategóriách Prírodné zaujímavosti a Život v regióne. Z nich bolo do ďalšieho hodnotenia zaradených 118 fotografií, ktoré splnili podmienky súťaže. Vyhlásenie víťazov jednotlivých kategórií súťaže a verejného hlasovania prebehne na otvorení výstavy fotografií v Knižnici prof. Š. Pasiara v Hnúšti v januári 2016.

Zažili sme vojnu

Autori obecného časopisu Frfľoš, ktorý už osem rokov vychádza v malej obci Hradište v okrese Poltár a mapuje jej minulosť i súčasť, vydali v lete 2015 knihu Zažili sme vojnu, ktorá sa týka všetkých obcí poltárskeho okresu vrátane tých, ktoré patria do územia pôsobnosti MAS MALOHONT. Sú v nej uchované spomienky na udalosti z rokov 1938 až 1945. Nejde o hodnotenie historikov, ale o zápisy súčasníkov týchto pohnutých rokov, ako ich zachytili v kronikách takmer dvoch desiatok obcí poltárskeho okresu , ktoré sú doplnené osobnými spomienkami pamätníkov.
Poltársky okres, vtedy i dnes, stál na okraji vtedajších významných udalostí politického a vojenského významu. V zápisoch obecných kronikárov (väčšinou učiteľov alebo kňazov) sa čitateľ dozvie, ako jednotlivé dejinné udalosti (vznik Slovenského štátu, vznik a pôsobenie Hlinkových gárd, Slovenské národné povstanie, prechod frontu a i.) prežívali jednoduchí ľudia. Podstatnú časť zápisov tvoria udalosti a peripetie každodenného života tematicky usporiadané, napr. hospodárske pomery (ceny, čierny obchod, mzdy), počasie, budovanie obcí a iné. Vo výpovediach pamätníkov (vojakov, partizánov, obyčajných mužov a žien a i.) čitateľ môže sledovať ľudské osudy počas prechodu frontu v danom kraji. Obraz doby je zobrazený tak jedinečne, že čitateľovi umožní prehodnocovať jeho doterajší obraz o druhej svetovej vojne.

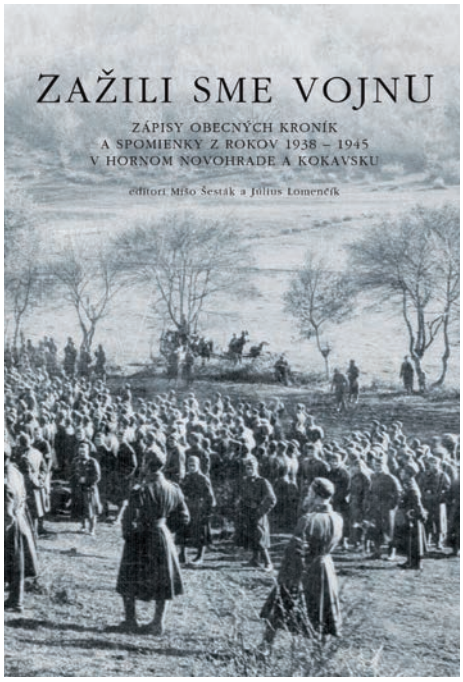

Ukážka z kroniky Kokavy nad Rimavicou:
„Ľudia ešte viac zatínali päste a dusili v sebe zlosť. Tento požiar bol zároveň i signálom pre mužov pracujúcich pod dozorom nemeckých vojakov na zákopníckych prácach, že nadišiel čas, kedy majú nájsť útulok v horách, kolešniach, ak nechcú byť odtransportovaní na prácu do Nemecka. Každý tušil, že odchodom nemeckých vojakov z obce sa blíži front a že pri ústupe berú Nemci všetkých chlapov so sebou na práce. Sotva dohorievali posledné plamienky požiaru, už sa tratili chlapi von z obce, nikto nečakal na nástup do práce. Nálada občanov sa stávala z hodiny na hodinu stiesnenejšou. Kto mohol a mal príbuzných, opúšťal obec a utekal s rodinou ku kolešniam. Kto mal dobrú pivnicu, robil v nej prípravy pre úkryt rodiny, kým nevstúpia do obce oslobodzujúce vojská Červenej armády. Mnoho bolo i takých, čo nemali kde odísť a museli zostať doma a čakať na zdrcujúce chvíle.“

Nadšenci okolo obecného časopisu Frfľoš nie sú v tomto úplnými nováčikmi. V minulom roku vydali knihu Hradište, ktorá mapuje predovšetkým obdobie rokov 1880 až 1989 tak, ako sa zachovalo v spomienkach ľudí a písomných prameňoch. Zatiaľ poslednou knihou, na ktorej sa podieľali, je druhé vydanie knihy povestí hradištského rodáka, neskôr učiteľa v Kokave nad Rimavicou a veliteľa tunajšej povstaleckej posádky Jána Žiláka, nazvaná Z nášho kraja.

Pre prípadných záujemcov sú knihy v dispozícii na **www.martinus.sk**, v kníhkupectvách **Golem** a **Dovál** v Lučenci, v miestnej ľudovej knižnici v Kokave nad Rimavicou, na obecných úradoch zúčastnených obcí, respektíve na adrese: **kniha.hornohrad@gmail.com**

Poznáme 12 NAJ regiónu Malohont

(pokračovanie zo str. 1)

Rozhľadňa Maginhrad
NAJvyššia rozhľadňa - 16,8 m

Vodná nádrž Teplý Vrch
NAJteplejšia voda na Slovensku

Driencanský kras
NAJväčšie chránené územie - 1 609,11 ha

Gotický kostol v Kraskove
NAJstarší gotický kostol - 13. storočie

Obec Driencany
NAJrozprávkovejšia dedina

Zaujímavosti z regiónu a vybrané služby v cestovnom ruchu nájdete pod jednou strechou na web stránke **www.regionmalohont.sk**

Archeologické nálezisko kyjatickej kultúry
NAJunikátnejšie nálezisko

Gotický kostol v Malých Teriakovciach
NAJstarší zachovaný drevený kazetový strop na Slovensku - 16. storočie

Klenovská priehrada
NAJväčšia zásobáreň pitnej vody - 8,43 mil. m³

Náučný chodník Driencanský kras
NAJdlhší náučný chodník - 7,5 km

Predstavujeme členov MAS MALOHONT

Občianske združenie RODON Klenovec

Občianske združenie RODON Klenovec (za rozvoj obecného diania ochotných nadšencov), ktoré pôsobí v obci Klenovec a v regióne Gemer-Malohont, založili aktívni občania obce v roku 1999, aby napomáhali pri rozvíjaní rôznych aktivít v obci. Predsedníčkou združenia bola Júlia Štefániková a od roku 2002 je ňou Mgr. Stanislava Zvarová. Dobrovoľníci občianskeho združenia pomáhajú pri činnosti detských folklórnych súborov Zornička a Mladosť a Folklórnemu súboru Vepor, pričom dlhodobo spolupracujú pri realizácii kultúrnych aktivít v obci, hlavne v oblasti tradičnej ľudovej kultúry. V spolupráci s miestnym kultúrnym strediskom prispievajú k oživovaniu tradičných remesiel a medzi najvýznamnejšie podujatia, na ktorých sa združenie podieľa, patria Gemersko-malohontské folklórne slávnosti Klenovská Rontouka či hudobné tvorivé dielne Muzičky a Primášikovia. Z ďalších aktivít, na ktorých združenie spolupracuje, možno spomenúť turistickú akciu Jánošík na Vepri. V združení má svoje zastúpenie aj Bedmintonový klub RODON a vybavenie kancelárie združenia slúži okrem občanov obce a miestneho kultúrneho strediska aj Mikroregiónu Sinec-Kokavsko, ktorý má v jeho priestoroch svoje sídlo.

Kontakty:
0905 875 369
ozrodon@pmxmail.sk
www.fsvepor.sk

Občianske združenie je členom MAS MALOHONT od jej založenia v roku 2007.

V marci 2016 plánuje MAS MALOHONT vyhlásiť výzvu v rámci grantového programu MAS

Predstavujeme ďalšie podporené projekty

Miestna akčná skupina MALOHONT podporila v rokoch 2009 - 2015 v rámci realizácie stratégie rozvoja územia pod názvom „Malohontu srdce dáme, o rozvoj sa postaráme“ 64 projektov, z ktorých sme vám doteraz predstavili 31. Spolu s dnešnými projektmi sme sa „prehupli“ cez ich polovicu:

❶ OBEC KRUŽNO: Drobná architektúra v centre obce Kružno
Finančný príspevok z PRV: 7 831,71 EUR
Vďaka realizácii projektu boli na nádvorí kultúrneho domu v obci Kružno vybudované dva altánky, ktoré sú využívané ako priestor pre oddych či úkryt v nepriazni počasia, ako aj počas podujatí realizovaných v obci. Okrem toho bol vybudovaný aj ďalší prístrešok nad kontajnermi a domček na figúrky pri spoločenskej hre Kružno, ktorej hracia plocha bola vybudovaná v nadrozmernej veľkosti v blízkosti ihriska.

❷ OBEC HRACHOVO: Prestavba požiarnej zbrojnice
Finančný príspevok z PRV: 43 879,71 EUR
Hasičská zbrojnica v Hrachove prešla v rámci projektu komplexnou rekonštrukciou od elektroinštalácií, zriadenia WC, cez výmeny podláh, okien a dverí až po obnovu strešnej konštrukcie a úpravu vnútorných i vonkajších omietok. Okrem priestoru garáže a sušiarne hadíc boli upravené aj priestory muštárne, ktoré sa tu nachádzajú a jedna z pôvodne nevyužívaných miestností, ktorá dnes môže poslúžiť ako klubovňa.

❸ OBEC PADAROVCE: Revitalizácia verejného priestranstva v obci Padarovce
Finančný príspevok z PRV: 10 763,36 EUR
Obec Padarovce upravila vďaka schválenej podpore verejné priestranstvo medzi domovou zástavbou, poštou, ihriskom a potokom, a to spevnením plôch zámkovou dlažbou, osadením lavičiek a výsadbou živého plota. Úpravou priestranstva bol zlepšený vzhľad, ako aj dostupnosť a prepojenie medzi ulicami a významnými objektmi v centrálnej časti obce.

Kam bude smerovať podpora prostredníctvom MAS MALOHONT v rokoch 2016 - 2023?

Stratégia miestneho rozvoja pre územie 43 obcí, na ktorom pôsobí Miestna akčná skupina MALOHONT, bola začiatkom decembra dokončená a k 15.12.2015 predložená na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Ak bude MAS v rámci hodnotenia stratégií z celého Slovenska úspešná, môže získať na podporu rozvoja regiónu v rokoch 2016 - 2023 viac ako 3,8 milióna Eur, ktoré budú v zmysle stratégie investované do 3 prioritných oblastí s cieľom zatraktívniť región Malohont pre obyvateľov, podnikateľov i návštevníkov:

Región príťažlivý pre obyvateľov
- budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry malých rozmerov a občianskej vybavenosti
- budovanie cyklistických komunikácií
- rozvoj sociálnych a komunitných služieb

Región príťažlivý pre podnikateľov
- podpora výroby a predaja miestnych produktov
- podpora mladých a malých poľnohospodárov
- podpora podnikateľov za účelom tvorby pracovných miest
- marketingové aktivity

Región príťažlivý pre návštevníkov
- rozvoj ubytovacích a rekreačných zariadení
- budovanie turistických atrakcií a súvisiacej infraštruktúry
- propagácia regiónu
- podpora spolupráce v cestovnom ruchu

Proces prípravy a spracovania stratégie MAS MALOHONT bol realizovaný rokoch 2014 - 2015 s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja a z príspevkov obcí zahrnutých do územia MAS. Pracovníčky MAS touto cestou ďakujú všetkým aktívnym ľuďom, zástupcom obcí, podnikateľských subjektov a občianskych organizácií, ktorí sa na jej príprave podieľali, za spoluprácu a prejavenú dôveru.

MALOHONTský hlásnik
Vydala: Miestna akčná skupina MALOHONT, Sama Vozára 154, 980 52 Hrachovo - 047/5695 533, info@malohont.sk
Texty: Ing. Miroslava Vargová, Mgr. Stanislava Zvarová, Mišo Šesták, **Foto:** Július Kohút, Soňa Keresztesová, Marianna Kipeťová, Ing. Irena Keľová, Štefan Maksi, archív MAS MALOHONT,
Grafická úprava: Gemerská mediálna spoločnosť, s.r.o., Martin Babarík
Náklad 9 000 ks. Neprešlo jazykovou úpravou. Nepredajné. Uzávierka nasledujúceho čísla: 15.03.2016
www.malohont.sk, **www.facebook.com/malohont**

Vydané: S FINANČNOU PODPOROU BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA